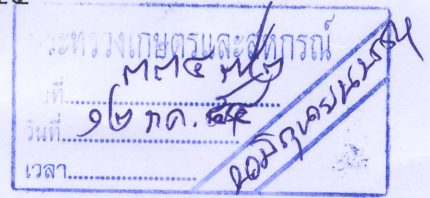

เครือข่ายสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

สำเนา

๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ข้อเสนอเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช

เรียน นายเฉลิมพร พิรุณสาร

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะประธานคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช

สิ่งที่ส่งมาด้วย : ข้อเสนอเครือข่ายสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกกฎกระทรวง เรื่อง "กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข การขออนุญาตเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่า เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลองหรือวิจัย เพื่อประโยชน์ในทางการค้า และการทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ พ.ศ.๒๕๕๓" โดยอาศัย อำนาจตามความในมาตรา ๔ และ มาตรา ๕๒ แห่ง พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.๒๕๔๒ ซึ่งกฎกระทรวงฯ ฉบับดังกล่าว ได้ลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ และจะมีประกาศกรมวิชาการเกษตร เกี่ยวกับแบบคำขออนุญาต ฯ ออกมารองรับกฎกระทรวงฉบับนี้

จากการประชุมเครือข่ายสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ประกอบด้วย

๑. สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย
๒. สมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย
๓. สมาคมปรับปรุงพันธุ์และขยายพันธุ์พืชแห่งประเทศไทย
๔. สมาคมผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้ไทย
๕. สมาคมพฤกษชาติแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
๖. สมาคมนักวิชาการอ้อยและน้ำตาลแห่งประเทศไทย
๗. สมาคมคนไทยธุรกิจเกษตร

12 กค 54

12 กค 54

เครือข่ายสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร มีความเห็นว่ากฎกระทรวง ฉบับนี้จะส่งผลกระทบต่ออย่างย้ง กับ วงการปรับปรุงพันธุ์พืช ไม่ว่าจะเป็นด้านเมล็ดพันธุ์ พืชสวน พืชไร่ ไม้ดอกไม้ประดับ กล้วยไม้ และพืช ชนิดอื่นๆ อันเนื่องมาจากใน พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้คำจำกัดความของ "พันธุ์พืชพื้นเมือง ทั่วไป" หมายความว่ารวมถึงพันธุ์พืชทุกชนิดที่มีอยู่ในประเทศไทย รวมทั้งพันธุ์พืชที่พัฒนาโดยบุคคลทั่วไปอันเป็น ทรัพย์สินทางปัญญาอย่างหนึ่งมาเป็นพันธุ์สาธารณะที่จะต้องขออนุญาต เก็บ จัดหา หรือรวบรวม เพื่อการ ปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยเพื่อประโยชน์ทางการค้า และทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์กับรัฐ อัน จะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการทำงานวิจัยและปรับปรุงพันธุ์พืช ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพันธุ์พืชใหม่

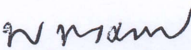
02-2815955

ผู้ประสานงาน เครือข่ายสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร : สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย

เครือข่ายสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางบรรเทาปัญหาดังกล่าว และเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย
คุ้มครองพันธุ์พืช คือ "การส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาพันธุ์พืชเพื่อให้มีพันธุ์พืชใหม่เพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม อันเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทางด้านเกษตรกรรม โดยการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจด้วยการให้สิทธิ
และความคุ้มครองตามกฎหมาย ตลอดจนเพื่อเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์พันธุ์พืชพื้นเมือง
เฉพาะถิ่น พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล บำรุงรักษา และใช้
ประโยชน์พันธุ์พืชอย่างยั่งยืน" เครือข่ายสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ขอนำเสนอข้อเสนอมายังท่านเพื่อโปรด
พิจารณา

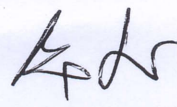
ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายไพโชค พงษ์พานิช)

นายกสมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย

(นายอนันต์ ดาไลตม)

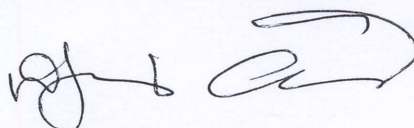
นายกสมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย

(นายกมล เลิศรัตน์)

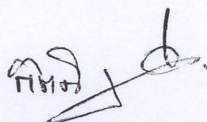
นายกสมาคมปรับปรุงพันธุ์และขยายพันธุ์พืชแห่งประเทศไทย

(นายเจตน์ มีญานเยี่ยม)

นายกสมาคมผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้ไทย

(นายสุรณ หิรัยวรัฒิกุล)

นายกสมาคมพฤกษชาติแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

(นายกิตติ ชุนหวงค์)

นายกสมาคมนักวิชาการอ้อยและน้ำตาลแห่งประเทศไทย

(นายวิรุฒิ กตัญญุกุล)

นายกสมาคมคนไทยธุรกิจเกษตร

ข้อเสนอเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช

ประเด็นปัญหา

๑. คำจำกัดความของ “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” ใน พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช มีขอบเขตกว้าง ครอบคลุมพันธุ์พืช ๓ กลุ่มคือพันธุ์พืชที่เกิดในประเทศไทย พันธุ์พืชที่มีอยู่ในประเทศไทยที่มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย และพันธุ์พืชอะไรก็ตามที่ไม่ใช่พันธุ์พืชใหม่ พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น หรือพันธุ์พืชป่า ถือว่าเป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปทั้งหมด ซึ่งในหลักสากลไม่มีการปฏิบัติเช่นนี้ เนื่องจากขัดต่อหลักการคุ้มครองพันธุ์พืชและไม่สนับสนุนการวิจัยพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ ขณะนี้คณะกรรมการกฤษฎีกากำลังเร่งพิจารณาแก้ไขคำจำกัดความของพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป ให้เป็น “พันธุ์พืชที่เกิดภายในประเทศ หรือมีอยู่ในภายในประเทศ ซึ่งได้มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ไม่รวมถึงพันธุ์พืชที่บุคคลได้มาจากการพัฒนา คัดเลือกหรือปรับปรุงพันธุ์ และยังอยู่ในความครอบครองของบุคคลดังกล่าว”
๒. กฎกระทรวงฯ “เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข การขออนุญาตเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่า เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลองหรือวิจัย เพื่อประโยชน์ในทางการค้า และการทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ พ.ศ.๒๕๕๓” เป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ เนื่องจากเป็นการนำหลักการของงานจาก ๓ ส่วน คือ งานอนุรักษ์พันธุ์พืช การแบ่งปันผลประโยชน์ และการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ที่ต่างมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันมารวมกันไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน
๓. กฎกระทรวงฯ “เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข การขออนุญาตเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่า เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลองหรือวิจัย เพื่อประโยชน์ในทางการค้า และการทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ พ.ศ.๒๕๕๓” ไม่สนับสนุนการพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ เนื่องจากนักปรับปรุงพันธุ์แม้ว่าจะดำเนินการปรับปรุงพันธุ์ต่อโดยใช้พันธุ์พืชที่ตนเองได้ปรับปรุงพันธุ์ขึ้นเองก็ตาม ก็จะต้องขออนุญาต เก็บ จัดหา หรือรวบรวม เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยเพื่อการค้า โดยต้องนำข้อมูลงานวิจัยที่เป็นความลับทางธุรกิจและวิชาการมาเปิดเผยเพื่อขออนุญาตและแบ่งปันผลประโยชน์ให้รัฐ เนื่องจากพันธุ์ที่พัฒนาขึ้นมาเหล่านั้นถูกกำหนดเป็น “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” ใน พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช

ผลกระทบ

๑. ไม่ส่งเสริมให้นักปรับปรุงพันธุ์พืชได้มีโอกาสดำเนินงานพัฒนาด้านพันธุ์พืชใหม่ เพราะพันธุ์พืชที่พัฒนาโดยบุคคลทั่วไปที่มีได้ดำเนินการจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่จะถูกกำหนดเป็นพันธุ์สาธารณะ โดยต้องนำข้อมูลงานวิจัยที่เป็นความลับทางธุรกิจและวิชาการมาเปิดเผยเพื่อขออนุญาตและแบ่งปันผลประโยชน์ให้รัฐ ทำให้หมดกำลังใจในการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ สุดท้ายเกษตรกรไทยจะขาดแคลนพันธุ์พืชที่ดีอย่างต่อเนื่อง
๒. ทำให้การพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืชในประเทศหยุดชะงัก และขาดแรงจูงใจในการลงทุนเพื่อพัฒนาพันธุ์ที่ดี
๓. ประเทศไทยเสียโอกาสในการเป็นศูนย์กลางการผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อการส่งออก เนื่องจากนักลงทุนไม่เชื่อมั่นในกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช

ข้อเสนอของเครือข่ายสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

ขอให้ชะลอการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ “เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข การขออนุญาตเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่า เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลองหรือวิจัย เพื่อ ประโยชน์ในทางการค้า และการทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ พ.ศ.๒๕๕๓” ออกไปก่อน จนกว่า พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืชจะได้รับการแก้ไข ทั้งนี้การแก้ไขคำจำกัดความของ “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปอยู่ในขั้นตอนการ พิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา